

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ У СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Студентки 2 курсу, м групи,
Спеціальності 071
«Облік та оподаткування»
Спеціалізації «Облік і
оподаткування в
міжнародному бізнесі»

Прокопенко Вікторії
Сергіївні

Науковий керівник:
кандидат економічних наук,
доцент

Муковіз Василь
Степанович

Гарант освітньої програми:
Доктор економічних наук,
доцент

Костюченко Валентина
Миколаївна

КИЇВ 2020

Київський національний торговельно-економічний університет

Факультет фінансів та обліку

Кафедра обліку та оподаткування

Ступінь вищої освіти «магістр»

Спеціальність «Облік і оподаткування»

Спеціалізація «Облік і оподаткування в міжнародному бізнесі»

Затверджую

Зав. кафедри _____ Фоміна О.В.

«_____» _____ 2020 р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентці**

Прокопенко Вікторії Сергіївні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу»

Затверджена наказом ректора від _____ р. № _____.

2. Строк здачі студентом закінченої роботи _____ 2020р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою роботи є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

Об'єктом дослідження є операції із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних питань з обліку та оподаткування операцій з із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу.

4. Перелік графічного матеріалу рисунки, таблиці, схеми, графіки.

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ У СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна сутність та значення операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

2.1. Фінансовий облік операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу та узагальнення інформації про розрахунки з постачальником у звітності

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

2.3. Управлінський облік операції із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

3.1. Напрями удосконалення обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

3.2. Заходи удосконалення обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Затвердження плану ВКР		
2	Затвердження назви статті		
3	Подання статей на кафедру		
4	Подання розділу 1		

5	Подання розділу 2		
6	Подання розділу 3		
7	Подання завершеної роботи на кафедрі для реєстрації		
8	Попередній захист		
9	Подання роботи на кафедрі в переплетеному вигляді		

7. Дата видачі завдання 19.01.2019 р.

8. Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____Муковіз В.С.
(підпис)

9. Гарант освітньо-професійної програми _____Костюченко В.М.
(підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____Прокопенко В.С.
(підпис)

11. Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи

Керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

12. Висновок про випускню кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студентки Прокопенко В.С. може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньо-професійної програми _____Костюченко В.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____Фоміна О.В.
(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » 2020 р.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ У СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна сутність та значення операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

2.1. Фінансовий облік операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу та узагальнення інформації про розрахунки з постачальником у звітності

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

2.3. Управлінський облік операції із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

3.1. Напрями удосконалення обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

3.2. Заходи удосконалення обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасні умови господарювання дозволяють суб'єктам міжнародного бізнесу мати повну господарську самостійність у виборі ринків збуту, форм діяльності, контрагентів, у пошуку джерел фінансування. Економіка потребує значних змін в управлінні розрахунками з постачальниками та підрядниками на основі отримання достовірних даних для прийняття економічно обґрунтованих, фінансово вигідних рішень підприємствами з урахуванням специфіки їх діяльності.

В Україні фінансовий стан підприємств не можна назвати позитивним: оборотні кошти не іммобілізовані в запасах товарно-матеріальних цінностей, а зосереджені майже на 70% в дебіторській заборгованості, також в структурі пасиву балансу половина джерел є залученими. З цього можна дійти висновку, що незабезпеченість підприємств власними оборотними коштами викликана недоліками в управлінні заборгованістю, як дебіторською, так і кредиторською [1].

Для налагодження обліку та оподаткування потрібно чітко розуміти усі процеси управління та облікові завдання, які їх обумовлюють. Саме тому актуальним питанням постає облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Залежно від способу оплати за товари, роботи та послуги виникає дебіторська або кредиторська заборгованість.

Аналіз останніх досліджень. Оскільки розрахунки з постачальниками та підрядниками відіграють значну роль у функціонуванні та дохідності підприємств, питання дебіторської та кредиторської заборгованості, а також операцій з постачальниками та підрядниками цікавлять багатьох вчених: П. В. Брінь, О. В. Прохоренко, В. І. Ковшик, Ф.Ф. Бутинець, Гончарук С.М., Войтович Н.В., О.М. Кияшко, І. О. Коблянська, Г. Ю. Коблянська, Ж. В. Гребенчук, Н. В. Кудлаєва, А. П. Фльора, Т. Ф. Плахтій, В.В. Сопко, та ін. Проведені дослідження свідчать про наявність дискусійних питань в обліку зобов'язань.

Сучасний етап розвитку національної економіки та інтегрування її учасників у європейську економічну спільноту зумовлює необхідність пристосування вітчизняних підприємств до нових умов ведення обліку відповідно до вимог міжнародних стандартів. Вивчення та чітке розуміння їх норм є передумовою не лише гармонізації обліку зобов'язань, але й сприятиме налагодженню співпраці між суб'єктами міжнародного бізнесу.

Правильна організація фінансового, податкового та управлінського обліку операцій з постачальниками та підрядниками матиме позитивний вплив на фінансовий стан підприємства та дозволить створити інформаційну основу для прийняття обґрунтованих рішень користувачам.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є обґрунтування напрямів удосконалення системи обліку та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити економічну сутність операцій з постачальниками та підрядниками;
- розглянути нормативно-правову базу обліку та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу;
- дослідити практику організації первинного обліку операцій з постачальниками та підрядниками;
- визначити методичні засади побудови синтетичного, фінансового та аналітичного обліку операцій з постачальниками та підрядниками та відображення їх у фінансовій звітності ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»;
- розглянути підходи до організації та методик податкового обліку операцій з постачальниками та підрядниками;
- розглянути організацію і методики управлінського обліку операцій з постачальниками і підрядниками на базовому підприємстві;

- виявити напрями та запропонувати заходи удосконалення фінансового та управлінського обліку операцій з постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ».

Об'єктом дослідження є процес обліку та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу.

Методи дослідження. Дослідження зазначеного об'єкту здійснювалося із застосуванням діалектичного підходу до вивчення його стану. Крім того використовували методи індукції – на етапі збору, систематизації і обробки інформації для проведення дослідження; дедукції – у процесі теоретичного осмислення проблеми; аналізу та синтезу – для поєднання різних складових економічних явищ в єдиному процесі. У роботі також було застосовано метод логічного аналізу – при з'ясуванні проблем і напрямків удосконалення обліку та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу. Метод узагальнення – при підведенні підсумків та надання пропозицій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні системи знань про економічну сутність дебіторської та кредиторської заборгованості, детальну класифікацію заборгованостей та підстави їх виникнення. Розроблені практичні рекомендації, спрямовані на удосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що впровадження результатів випускної кваліфікаційної роботи дозволить вдосконалити систему обліку і оподаткування та створити інформаційну основу для ефективного управління операціями з постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ». Впровадження наданих рекомендацій сприятиме підвищенню рівня організації, ведення обліку

розрахунків з постачальниками і підрядниками та зростанню якості облікової інформації у суб'єкта міжнародного бізнесу.

Отримані наукові рекомендації пройшли апробацію через опублікування у збірнику наукових статей магістрів «Облік операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу» КНТЕУ, 2020.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ У СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Економічна сутність та значення операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

У загальному економічному значенні розрахунки з постачальниками та підрядниками - це взаємодія суб'єктів господарювання у процесі постачання або забезпечення їх діяльності засобами виробництва та предметами праці з метою отримання прибутку.

У ролі постачальників виступають юридичні або фізичні особи, які здійснюють постачання товарно-матеріальних цінностей (сировини, матеріалів, палива, будівельних матеріалів, запасних частин, МШП).

Підрядники - це юридичні або фізичні особи, які виконують певні роботи або надають послуги (будівельно-монтажні, транспортні, ремонтні тощо).

Таблиця 1.1

Огляд підходів щодо визначення сутності операцій з постачальниками та підрядниками

№	Зміст об'єкту управління	Вчені
1.	Постачання як система - множина взаємопов'язаних елементів, що включає в себе процедури закупівлі, доставки, приймання, зберігання і передпродажної підготовки продукції.	П.В. Брінь, Н.В. Ширяєва, О.О. Замула, Г.П. Журавель
2.	Постачання - це процес, що містить сукупність операцій, спрямований на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності.	В.Г. Швець, О.М. Виноградова, Л.І. Жидєєва, С.О. Олійник, Т.Ф. Плахтій
3.	Постачання як процес та система	І. О. Коблянська, Г. Ю. Коблянська, Ж. В. Гребенчук, О.О. Фарйон

Джерело: складено автором на основі [2,3,4,5].

Аналіз підходів щодо визначення сутності операцій з постачальниками та підрядниками показав, що існують різні трактування даного поняття. Так, у широкому розумінні суть процесу постачання полягає у тому, що частину наявних грошових коштів підприємство спрямовує на закупівлю сировини, матеріалів, комплектуючих виробів та інших об'єктів [3]. Відповідальним за визначення рівня витрат на організацію постачання, здійснення політики щодо постачальників є окремий підрозділ підприємства. Слід зауважити, що до фактичної вартості запасів, окрім купівельної собівартості, включають витрати по доставці, навантажувально-розвантажувальним роботам, що складають транспортно-заготівельні витрати. Ці та інші додаткові затрати відділ постачання має враховувати при прийнятті рішень у процесі закупівлі.

У вузькому розумінні управління постачання - це процес планування і забезпечення регулярних поставок для виробничих і невиробничих потреб.

В процесі постачання товарів можуть виникати зобов'язання.

Визначення терміну зобов'язання наведено у Господарському Кодексі України, Цивільному кодексі та НП(С)БО у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Визначення поняття «зобов'язання»

№ пор.	Джерело	Визначення
1	НП(С)БО бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [56]	Зобов'язання – заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.
2	Цивільний Кодекс України Стаття 509 [78]	Зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

3	Господарський Кодекс України Стаття 173 [13]	Зобов'язання, що виникає між суб'єктом господарювання та іншим учасником відносин у сфері господарювання з підстав, передбачених Кодексом, в силу якого один суб'єкт (зобов'язана сторона, у тому числі боржник) зобов'язаний вчинити певну дію господарського чи управлінсько-господарського характеру на користь іншого суб'єкта (виконати роботу, передати майно, сплатити гроші, надати інформацію тощо), або утриматися від певних дій, а інший суб'єкт має право вимагати від зобов'язаної сторони виконання її обов'язку.
---	---	--

Джерело: розроблено автором на основі [13; 56; 79]

Кредиторська заборгованість - це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк.

У розрахунках з постачальниками та підрядниками може виникати дебіторської заборгованості, що свідчить про те, що постачання здійснюється по передоплаті товарів, робіт та послуг.

Поняття «дебіторська заборгованість» досить часто зустрічається в економічній літературі, проте значних змін у трактуванні поняття протягом тривалого часу не відбулося. З економічної точки зору дебіторська заборгованість розглядається як складова частина оборотних активів підприємства. Дебіторська заборгованість – частина оборотного капіталу підприємства, компанії; сума, яку заборгували підприємству, організації, компанії інші юридичні особи і компанії, а також громадяни, що є їх боржниками за поставку товарів, виконання робіт, надання послуг тощо [11].

У свою чергу дебітори - юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів [14].

Практика показує, якщо підприємство працює з великою кількістю постачальників, то переважно розрахунки здійснюються за умовою передплати. Якщо постачальники постійні, а поставки регулярні, то -

післяоплата. Розрахунки з постачальниками та підрядниками слід здійснювати на підставі укладених договорів у письмовій формі, в яких зазначають умови постачання, терміни, обсяги поставок ТМЦ, умови оплати тощо.

Отже, здійснюючи управління розрахунками з постачальниками та підрядниками, так чи інакше, суб'єкт міжнародного бізнесу зіштовхується з поняттям дебіторської та кредиторської заборгованості. Оскільки дебіторська та кредиторська заборгованість виникає при незбігу в часі появи зобов'язань та виконання цих зобов'язань у відносинах підприємства з покупцями, постачальниками та підрядниками, тому потребує особливої уваги до визнання обсягу заборгованості та відображення її у фінансовій звітності підприємства.

1.2. Концептуальні засади обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

Законодавчо-нормативні системи свідчать про те, що немає єдиного документу, який регулює процес поставки у національному, міжнародному бухгалтерському обліку та фіскальному регулюванні. Тому визнання, класифікація та оцінка заборгованостей підприємства потребує особливої уваги підприємства, яке є суб'єктом міжнародного бізнесу. При відображенні операцій з постачальниками та підрядниками, перш за все, необхідно розуміти принципи визнання зобов'язань. Відповідно до Концептуальної основи зобов'язання – це обов'язок чи відповідальність діяти або робити певним чином. Концептуальною основою фінансової звітності також визначено, що зобов'язання є теперішньою заборгованістю суб'єкта господарювання, яка виникає внаслідок минулих подій і погашення якої, за очікуванням, спричинить вибуття у суб'єкта господарювання ресурсів, котрі втілюють у собі майбутні економічні вигоди [7].

Усі зобов'язання мають класифікацію за МСФЗ вони поділяються на поточні та не поточні, а також можливі та існуючі, в українській практиці мають назву короткострокові та довгострокові, непередбачені зобов'язання і доходи майбутніх періодів. МСБО 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» передбачено, що забезпечення слід визнавати, якщо:

- 1) суб'єкт господарювання має теперішню заборгованість (юридичну чи конструктивну) внаслідок минулої події;
- 2) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для погашення заборгованості;
- 3) можна достовірно оцінити суму заборгованості.

У П(С)БО 11 зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду. Також різниться й оцінка зобов'язань згідно з МСФЗ сума юридичних або конструктивних зобов'язань має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення теперішньої заборгованості на дату балансу, а за П(С)БО 11:

- поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення;
- довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю;
- непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.

Оцінка, визнання та класифікація зобов'язань за національними стандартами різниться з міжнародними так само як і нормативне регулювання (табл.1.2).

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, які регламентують порядок визнання, оцінки і розкриття інформації про зобов'язання

Назва МСБО (МСФЗ)	Питання, що регламентують
МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»	Визначає класифікацію випущених фінансових інструментів як зобов'язання чи капітал; подає взаємозалік фінансових активів і зобов'язань, вказуючи, що фінансовий актив та фінансове зобов'язання слід взаємозараховувати [8]: – якщо і тільки якщо суб'єкт господарювання має юридично забезпечене право на взаємозалік визнаних сум; – суб'єкт господарювання має намір погасити зобов'язання на нетто-основі або продати актив й одночасно погасити зобов'язання (дебіторська і кредиторська заборгованості).
МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи»	Регламентує визнання, оцінки і розкриття забезпечень, а також відображення умовних зобов'язань та умовних активів [9].
МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»	Встановлює порядок визнання, припинення визнання і оцінки фінансових активів, фінансових зобов'язань, а також ведення обліку хеджування. Відповідно до МСБО 39 різниця між ціною облігації та її номінальною вартістю амортизується (списується) протягом строку, на який випущена облігація. При цьому для визначення суми амортизації премії чи дисконту у відповідному звітному періоді використовується метод ефективної ставки відсотка [10].

Джерело: складено за [8-10]

Порівняння П(С)БО 11 «Зобов'язання» і МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» вказує на те, що ці стандарти мають як спільні, так і відмінні риси. Спільним є використання і відображення у цих стандартах обліку таких термінів як зобов'язання і забезпечення, а також визначення поняття «зобов'язання». Відмінним є наступні положення:

- П(С)БО 11 розглядає зобов'язання, а МСБО 37 – забезпечення;
- згідно з МСБО 37 забезпечення відображається в балансі в складі короткострокових чи довгострокових зобов'язань, тоді як в Україні взагалі не передбачено поділ забезпечень за часом їх залучення;
- у П(С)БО 11 відсутні такі важливі терміни і поняття, а також їх тлумачення, як: подія, що зобов'язує; юридичне зобов'язання; конструктивне (фактичне, традиційне) зобов'язання; теперішня заборгованість; достовірна оцінка зобов'язання; найкраща оцінка видатків, необхідних для погашення теперішньої заборгованості на дату балансу. Саме на зменшення цих відмінностей необхідно спрямовувати зусилля при удосконаленні методики ведення обліку зобов'язань на підприємствах в Україні та приведенні у

відповідність до європейського законодавства і міжнародних стандартів вітчизняних законодавчих та нормативно-правових актів (П(С)БО) [11, с. 596].

Закупівлі здійснюють відповідно договору купівлі- продажу. За цим договором одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму.

Згідно з частиною першою ст. 664 Цивільного Кодексу України обов'язок продавця передати товар покупцеві вважається виконаним у момент:

- вручення товару покупцеві, якщо договором встановлено обов'язок продавця доставити товар;
- надання товару в розпорядження покупця, якщо товар має бути передано покупцеві за місце знаходженням товару.

Наступним етап є доставка, що здійснюється за договором поставки та регулюється ст. 712 Цивільного кодексу України. Продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати в установленний строк (строки) товар у власність покупця для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму. До договору поставки застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено договором, законом або не впливає з характеру відносин сторін.

Висновки за розділом 1

Отже, у результаті розрахункових взаємовідносин між підприємствами виникають зобов'язання, тобто борги чи інші зобов'язання підприємства. Будь-яка операція розрахунків, незалежного від їх форми і тривалості має на

кінцевій меті отримання прибутку, і підприємство, діючи в рамках чинного законодавства та дотримуючись власних інтересів обирає для себе таких партнерів та такі форми розрахунків з ними, які принесуть їй максимальний прибуток.

Порядок і форми розрахунків з постачальниками визначаються господарськими договорами, внаслідок виконання яких у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість. Господарський договір є найбільш поширеною і важливою підставою виникнення зобов'язання, основною формою реалізації товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Розглядаючи розрахунки з постачальниками та підрядниками, так чи інакше, суб'єкт міжнародного бізнесу зіштовхується з поняттям дебіторської та кредиторської заборгованості. Оскільки дебіторська та кредиторська заборгованість виникає при незбігу в часі появи зобов'язань та виконання цих зобов'язань у відносинах підприємства з покупцями, постачальниками та підрядниками, тому потребує особливої уваги до визнання обсягу заборгованості та відображення її у фінансовій звітності підприємства.

Вирішенню проблем заборгованості, несвоєчасного погашення боргів, ненадійності постачальників, постачання неякісного товару, перевищення допустимої частки втрат від браку, втрата коштів на всіх етапах життєвого циклу товару, викривлення інформації у фінансовій звітності, виникнення податкових боргів, зниження рівня доходу та банкрутства сприятиме створення інформаційної системи фінансового, податкового та управлінського обліку.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

2.1. Фінансовий облік операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу та узагальнення інформації про розрахунки з постачальником у звітності

Майже всі суб'єкти господарської діяльності так чи інакше споживають товари та послуги інших суб'єктів.

Організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є необхідною умовою ефективної співпраці з контрагентами, оскільки забезпечує дотримання розрахункової дисципліни, що в свою чергу впливає на платоспроможність підприємства та фінансово-господарську діяльність. Документування як спосіб первинного спостереження дозволяє виявити і зареєструвати господарську операцію у первинному документі, який є засобом обґрунтування облікових записів.

Первинні документи, які оформлені у встановленому порядку як свідчення факту господарського життя, надають останньому юридичної сили, а тому повинні повною мірою і точно відображати факти господарського життя, бути зрозумілими за своїм змістом, а також відповідати установленій формі, що дозволить зафіксувати всі параметри здійсненої господарської операції та за реквізитами документа відновити факти, що відбулися в господарській діяльності. Крім того, на основі первинних документів можливе здійснення контролю за правильністю проведення господарської операції, аналізу господарської діяльності та виявлення порушень і зловживань, вчинених персоналом підприємства [10].

У Положенні про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [10] первинним документами вважаються “документи, створені у письмовій або електронній формі, що фіксують та

підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення”. Для цілей удосконалення ведення первинного обліку зобов’язань підприємства первинні документи, якими оформляються відповідні операції, доцільно розглядати в частині: економічного компонента – первинні документи відображають факт господарського життя, виражений у грошовому вимірі, який через подальшу систематизацію і узагальнення формує економічні показники господарської діяльності; юридичного компонента – первинний документ містить відомості про здійснені операції, що відповідає (не відповідає) юридичним вимогам джерел права та має доказову силу при вирішенні спорів та встановленні істини господарської діяльності.

Запис у регістрах бухгалтерського обліку по кредитним операціям проводиться на підставі первинних облікових документів які фіксують факти здійснення господарської операції або розпорядження на їх проведення.

Схема документального оформлення розрахунків з постачальниками та підрядниками показана на рис.2.1.

Рис.2.1.Схема документального оформлення розрахунків з постачальниками та підрядниками (розроблено автором самостійно)

Господарський договір є найбільш поширеною і важливою підставою виникнення зобов'язання, основною формою реалізації товарно-грошових відносин. Умовами договору передбачено порядок розрахунків: авансовий платіж або післяплата. При авансових платежах у підприємства виникає дебіторська заборгованість за виданими авансами, а у випадку післяплати – кредиторська заборгованість за розрахунками з постачальниками та підрядниками.

Виникнення зобов'язань перед постачальниками і підрядниками відображається в обліку на підставі таких первинних документів: рахунків-фактур, накладних, рахунків, актів прийняття робіт (послуг), товарно-транспортних накладних, податкових накладних, документів транспортних підприємств, розрахункових документів про сплату мита, зборів і податків (при розрахунках з іноземними постачальниками і підрядниками). Крім того, підставою для оприбуткування та оплати придбаних товарів є документи, що підтверджують їхню якість.

Первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками наявнопредставлено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками

Розрахунки з вітчизняними постачальниками	Розрахунки з іноземними постачальниками
1	2
Виникнення заборгованості	
Прибуткова накладна	Акцептований рахунок
Податкова накладна	Залізнична накладна
Товаро-транспортна накладна	Прибуткова накладна
	Податкова накладна
Погашення заборгованості	
Видатковий касовий ордер	Виписка банку
Виписка банку	

*Джерело: розроблено автором самостійно

Перелік облікових номенклатур поточного обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками та облікових реєстрів покажемо в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Перелік облікових номенклатур поточного обліку з обліку розрахунків з
постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА
ГІПЕРМАРКЕТ»**

№ п/п	Необхідні дані та показники	Для чого потрібні дані	Вимірники		У яких носіях облікової інформації фіксуються дані
			нату- ральні	вар- тісні	
1	2	3	4	5	6
1	Місце надходження запасу (комора, цех)	Для обліку розрахунків	+	-	Рахунок, ВМД, ТТН, ВКО
2	Найменування запасів	Для обліку наявності та руху запасів	+	-	Рахунок, ВМД, ТТН, ВКО
3	Номенклатурний номер запасів	Для обліку наявності та руху запасів	+	-	Рахунок, ВМД, ТТН, ВКО
4	Одиниця виміру	Для обліку наявності та руху запасів	+	-	Рахунок, ВМД, ТТН, ВКО

*Джерело: розроблено автором самостійно

Графік надходження до бухгалтерії первинних документів з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками наведений дод.

Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядникам ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником в розрізі кожного документа (рахунку) на оплату (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

**Приклад аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та
підрядникам ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ», грн**

№ пор	Контрагент	Рахунок №	Дата	Дебет	Кредит
1	ТОВ «Велес»	385	26.11.18	10920,00	
		487	18.06.19	16598.60	16598.60
2	ТОВ «Чумак»	414	23.04.19	53810,00	53810,00
		516	21.06.19	78500,00	51700,00
3	ТОВ «Прайс»	518	21.06.19	54000,00	54000,00
		526	24.06.19	16500,00	16500,00
		570	03.07.19	23400,00	23400,00

Джерело: розроблено автором на основі даних ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

За наведеною таблицею можемо визначити чи є оплата та надходження товару по кожному контрагенту. ТОВ «Велес» має заборгованість за сплачені товари по рахунку № 385 від 26.11.19, а ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» має заборгованість по рахунку № 516 від 21.06.19 на суму 26800 грн. перед постачальником ТОВ «Чумак». Пропонуємо також розглянути порядок відображення розрахунків з постачальниками та підрядниками на базовому підприємстві ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

**Відображення розрахунків з постачальниками та підрядниками
ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»**

№ пор.	Зміст господарських операцій	Первинні документи	Кореспонденція рахунків (за робочим планом рахунків)		Сума, грн.
			дебет	кредит	
1	Попередня оплата за будівельні матеріали (у тому числі ПДВ)	Банківська виписка	371	311	18756,00
2	Нараховано податковий кредит	Податкова накладна	6412	644	3126,00
3	Надійшла перша партія, раніше оплачених товарів	Прибуткова накладна	205	631	9600,00
4	Відбивається ПДВ по товарам, що надійшли	Податкова накладна	644	631	1600,00
5	Частина суми раніше перерахованої попередньої оплати за товари списується в рахунок частково виконаних зобов'язань	Банківська виписка, прибуткова накладна	631	371	9156,00

Джерело: розроблено автором на основі даних ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Виходячи з наведених даних, підприємство дотримується вимог законодавства при відображенні розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Кредитове сальдо синтетичного рахунку 631 – це загальна сума заборгованості підприємства конкретним юридичним чи фізичним особам на

певну дату. Відповідно, дебетове сальдо відображає заборгованість покупців - юридичних чи фізичних осіб підприємству (дод. К).

Інформація про стан розрахунків з постачальниками та підрядниками у фінансовій звітності знайшла своє відображення у Балансі (Звіт про фінансовий стан) згідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [56]. Прикладом відображення інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками у балансі (звіт про фінансовий стан) підприємства представлено в (дод. Є). Інформація про розрахунки з постачальниками та підрядниками також відображається у звіті про рух грошових коштів підприємства. Проте даної інформації не достатньо для прийняття управлінських рішень. Фінансова звітність містить інформації необхідну для податкової звітності та для аналізу фактичного стану розрахунків з постачальниками та підрядниками. Тому пропонуємо розглянути декілька управлінських звітів у розділі 3 як доповнення та невід'ємну частину фінансової звітності.

2.2. Оподаткування та відображення у податковій звітності операцій із постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» є платником ПДВ. Тобто при придбанні товарів у підприємства виникає право на податковий кредит. Під податковим кредитом, відповідно до [50] розуміємо суму (вартість) витрат, понесених платником податку - резидентом у зв'язку з придбанням товарів у резидентів - фізичних або юридичних осіб протягом звітного року (крім витрат на сплату податку на додану вартість та акцизного податку), на суму яких дозволяється зменшення суми його загального річного оподаткованого доходу, одержаного за наслідками такого звітного року, у випадках, визначених Законом.

При визначенні податкового кредиту ключовими є:

- дата (податковий період) визнання податкового кредиту;
- наявність та тип підтверджувального документа, реєстрація – для податкової накладної.

Загальним правилом щодо визначення дати виникнення права на податковий кредит з ПДВ є так зване “правило першої події”, описане в п. 198.2 ПКУ. За ним ПК визнається на дату події, яка сталася раніше: або списання грошей з банківського рахунка платника ПДВ у рахунок оплати товарів (послуг); або отримання платником ПДВ товарів (послуг). Необхідною умовою визнання ПК є складання та реєстрації податкової накладної (ПН) постачальником. Рахунок 644 «Податковий кредит» використовується для обліку податкового кредиту при визнанні ПК по попередній оплаті до отримання товару. Використання цього рахунку також можливе замість рахунку 641, якщо ПН не була зареєстрована. Після реєстрації сума ПК відображається на субрахунку 641 «Розрахунки за податками» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Кореспонденція рахунків з визнання податкового кредиту

№ пор.	Зміст господарської операції	Первинні документи	Кореспонденція рахунків (за робочим планом рахунків)		Сума, грн
			Дебет	Кредит	
1	Отримано товари від постачальника	Прибуткова накладна	28	631	1000,00
2	Відображено право на податковий кредит (до отримання податкової накладної)	Прибуткова накладна	644	631	200,00
3	Отримано зареєстровану податкову накладну	Податкова накладна	641	644	200,00
4	Перераховано оплату постачальникові	Банківська виписка	631	311	1200,00

Джерело: розроблено автором на основі даних ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

На практиці із застосуванням правила першої події можливі заплутані ситуації. Наприклад:

у I кварталі постачальник передав товар перевізнику (складається та реєструється ПН);

у II кварталі – підприємство - покупець отримав і оплатив товар.

ДФС України роз'яснює, що у подібних ситуаціях необхідно враховувати момент переходу права власності на товар [17]. Таким моментом є вручення його покупцю або перевізнику. Таким чином, у цій ситуації уже в I кварталі визнаємо ПК за умови реєстрації ПН.

Зареєстровані вхідні податкові накладні від постачальників ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» отримує за допомогою програми «Medoc» або з електронного кабінету платника податків (дод. Н). Після отримання ПН в програмі «1С бухгалтерія редакція 2.0» реєструємо податковий вхідний документ (дод. П). В автоматизованому режимі складаємо відповідні бухгалтерські записи.

За даними рахунку 644 «Податковий кредит» сума податкового кредиту відображається у податковій звітності підприємства, а саме у податковій декларації з податку на додану вартість з додатками.

Також, за необхідності, складається уточнюючий розрахунок податкових зобов'язань з податку на додану вартість у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок з додатками; розрахунок податкових зобов'язань, нарахованих отримувачем послуг, не зареєстрованим як платник податку на додану вартість, які постачаються нерезидентами, у тому числі їх постійними представництвами, не зареєстрованими платниками податків, на митній території України.

Податкова декларація подається в електронному вигляді за допомогою програми «Medoc» до Державної фіскальної служби за базовий звітний (податковий) період, що дорівнює календарному місяцю, протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Відповідно до [50] сума ПДВ, що підлягає сплаті до Державного бюджету України або бюджетному відшкодуванню, визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання звітного (податкового) періоду та сумою податкового кредиту такого звітного (податкового) періоду.

При позитивному значенні суми, розрахованої згідно з вищезазначеним пунктом, вона підлягає сплаті (перерахуванню) до бюджету, а при від'ємному значенні — враховується у зменшення суми податкового боргу з податку, що виник за попередні звітні (податкові) періоди (у тому числі розстроченого або відстроченого відповідно до ПКУ), а в разі відсутності податкового боргу — зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду.

Підставою для визнання ПК виступає податкова накладна. Якщо ПК переважає над ПЗ, то таку різницю слід відобразити у додатку 2 до декларації з ПДВ. В обліку відображається за дебетом рахунку 644 «Податковий кредит», а у фінансовій звітності відображається на балансі в розділі активи і визнається дебіторською заборгованістю за розрахунками з бюджетом. Сума податкового зобов'язання, зазначена платником податку в поданій ним податковій декларації, підлягає сплаті протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку для подання податкової декларації. Кореспонденції рахунків з відображення в обліку операцій по розрахункам з постачальниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» наведено в табл.2.6

Таблиця 2.6

**Відображення в обліку операцій по розрахункам з постачальниками на
ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»**

№ пор.	Дата	Первинні документи	Зміст операції	Кореспонденції рахунків		Сума, грн.
				Дебет	Кредит	
1	08.07.19	Виписка банку	Надійшла передоплата за товар «А» від покупця.	311	361	3786,00
2	08.07.19	ПН	Зареєстрована ПН	643	641	631,00
3	09.07.19	Накладна,	Визнання доходу від реалізації	361	702	3150,00

		виписка банку	товару «А»			
4	09.07.19	ПН	Зменшена сума доходу на ПДВ	702	643	525,00
5	09.07.19	Видаткова накладна	Списання собівартості товару «А»	902	28	1200,00
6	26.07.19	Бух. довідка	Списання суми доходу на фінансовий результат	702	791	2625,00
9	26.07.19	Бух. довідка	Списання собівартості реалізованої продукції на фінансовий результат	791	902	1200,00
Облік операцій у покупця ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»						
1	03.07.19	Виписка банку	Перераховано кошти постачальнику	371	311	3786,00
2	03.07.19	ПН	Відображено суму податкового кредиту з ПДВ за фактом	641	644	631,00
3	05.07.19	Приходна накладна	Надійшов товар від постачальника: оприбутковано товар на суму без ПДВ у вартості поставки.	281	631	3155,00
4	05.07.19	ПН	Відображено нараховану суму ПДВ	644	631	525,00

Джерело: розроблено автором на основі даних ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Кореспонденції рахунків з відображення в обліку коригування ПЗ з ПДВ у недопоставки товару постачальником наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Відображення в обліку коригування ПЗ з ПДВ у недопоставки товару постачальником

№ пор.	Зміст операції	Первинні документи	Кореспонденція рахунків (за робочим планом рахунків)		Сума, грн.
			Дебет	Кредит	
1	Повернення коштів покупцю	Банківська виписка	361	311	636,00
2	Коригування ПЗ	Податкова накладна	643	641	-106,00

Джерело: розроблено автором на основі даних ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Облік ПК з ПДВ на базовому підприємстві ведеться правильно. Та не винятком є ситуації, коли постачальник реєструє податкову накладну пізніше визначеного законодавством строку. Наслідком такого порушення є сплата

постачальником штрафу у розмірі 10% від зареєстрованої суми, а покупець в свою чергу має право визнати ПЗ у наступному звітному періоді.

2.3. Управлінський облік операції із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Для задоволення потреб управлінського персоналу в інформації аналітичний управлінський облік організовується за центрами відповідальності. Центр відповідальності – це сегмент підприємства, керівник якого несе відповідальність за роботу даного сегмента.

Для ведення аналітичного обліку за центрами відповідальності необхідно:

- визначити центри відповідальності на підприємстві;
- надати повноваження посадовим особам, які керують центрами відповідальності, та визначити їх обов’язки;
- розробити робочий план рахунків аналітичного обліку;
- розробити форми внутрішньої звітності для проведення оцінки діяльності центрів відповідальності.

Якщо на підприємстві є великий обсяг обороту дебіторської заборгованості, то слід розробити спеціальну фінансову політику управління нею. Фінансова політика – це сукупність фінансових інструментів, за вдалого використання яких господарюючий суб’єкт забезпечить собі фінансову стабільність. Інформацію про фінансову політику слід класифікувати [26, с. 25-26]:

- інформація, яка не наводиться у фінансовій звітності, але є обов’язковою для апарату управління;
- інформація, що містить додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її доречності.

Формування фінансової політики слід здійснювати в два етапи.

На першому етапі для кожного постачальника (підрядника) на підставі окремих договорів розробляються принципи, методи, процедури та умови розрахунків з використанням способів організації бухгалтерського обліку всіх фінансових інструментів.

На другому етапі узагальнюються умови контрактів і обираються ті, які придатні на певний момент з врахуванням особливостей господарської діяльності підприємства.

Зміст фінансової політики полягає у виборі підприємством методології ведення оперативного та бухгалтерського обліку розрахунків з метою адекватної оцінки управлінського планування. У цьому контексті необхідно вирішити цілий комплекс завдань, таких як:

- удосконалення методики обліку заборгованості;
- удосконалення обліку простроченої, безнадійної дебіторської заборгованості та сумнівних боргів;
- здійснення зовнішнього та внутрішнього контролю заборгованості, яка виникає за розрахунками з постачальниками та підрядниками.

На нашу думку, серед проблемних питань в обліку дебіторської заборгованості слід визнати наступні:

1. Проблема оплати дебіторської заборгованості (рефінансування), визначення допустимого рівня засобів, які вилучаються на дебіторську заборгованість, розробка оптимальної політики управління нею.

2. Нормативно рекомендована форма бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості не враховує специфіки даного активу, що зумовлює наявність різних ознак його класифікації і велику кількість методів оцінювання. А облікові регістри, рекомендовані для використання, не передбачають накопичення інформації про розрахунки з дебіторами різного рівня деталізації і узагальнення. Це зумовлює неможливість отримання інформації про дебіторську заборгованість в обсязі і вигляді, достатньому для проведення аналізу розрахунків з дебіторами, зокрема аналізу заборгованості в цілому з метою прогнозування ймовірності настання платіжної кризи

суб'єктів господарювання, складання рекомендацій щодо її попередження тощо.

3. Наявні невирішені проблеми відображення в обліку довгострокової дебіторської заборгованості, оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги, обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку.

4. Застосовування у вітчизняних умовах традиційної за кордоном методики аналізу дебіторської заборгованості не завжди доцільно через відсутність необхідного обсягу вірогідної і доступної інформації щодо розрахунків з дебіторами. Крім цього, загальна криза неплатежів, характерна для сучасної української економіки, змушує сумніватися в об'єктивності, своєчасності і корисності отриманих результатів аналізу. Використання вітчизняних методик не дає змоги однозначно оцінити стан дебіторської заборгованості, а також ступінь його впливу на фінансово-господарський стан підприємств.

Вважаємо, що основними рекомендаціями щодо вдосконалення обліку, дебіторської заборгованості можуть бути такі:

1. Своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;

2. Винаходити можливості збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику несплати;

3. Контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями. В умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально одержує лише частину вартості виконаних робіт. Тому необхідно розширити систему авансових платежів;

4. Створювати резерв сумнівних боргів;

5. Своєчасно виявляти недопустимі види дебіторської заборгованості, до яких, передусім, відносяться прострочена заборгованість покупців понад три місяці.

Провідні фахівці в області управління фінансами пропонують наступні заходи щодо вдосконалення системи управління дебіторською заборгованістю:

- виключення з числа партнерів підприємств з високим ступенем ризику;
- періодичний перегляд граничної суми кредиту;
- використання можливості оплати дебіторської заборгованості векселями, цінними паперами;
- формування принципів розрахунків підприємства з контрагентами на майбутній період;
- виявлення фінансових можливостей надання підприємством товарного (комерційного кредиту);
- визначення можливої суми оборотних активів, що відволікаються в дебіторську заборгованість по товарному кредиту, а також по виданих авансах;
- формування умов забезпечення стягнення заборгованості;
- формування системи штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язань контрагентами;
- використання сучасних форм рефінансування заборгованості;
- диверсифікація клієнтів з метою зменшення ризику несплати монопольним замовником.

Для поглиблення інформативності в управлінському обліку, потрібні дані не тільки про дату виникнення заборгованості, а й про договірний термін її погашення, фактичне надходження коштів від дебітора. З цією метою можна використати аркуші-розшифровки запропонованої форми (див. табл. 2.10) для відображення операції за розрахунками з покупцями й замовниками.

**Аркуш-розшифровка для відображення операцій за розрахунками з
постачальниками та підрядниками**

з/п	№ доку- мент- а	Одержано			Оплачено заборгованість			Залишок заборгованості, грн..	
		Дата Акту виконаних робіт	На суму грн.	Термін оплати за договор.	Номер документа	Дата оплати	Сума грн.	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	№ 23	11.08.20	560,00	11.09.2	БВ №111	25.08.20	500,00	60,00	-
Разом за місяць		X	560,00	X	Разом за місяць	X	500,00	60,00	-

Доповнення згаданих вище реєстрів фінансового обліку такою розшифровкою дасть змогу оперативно контролювати стан розрахунків, своєчасно вживати необхідні заходи для дотримання кожним постачальником чи замовником зобов'язань щодо термінів оплати за відвантажену продукцію, виконані роботи чи надані послуги. Це посилює дисципліну розрахунків як з боку підприємства, так і постачальників, оскільки за цими даними можна своєчасно здійснити, наприклад, попередню телефонну розмову чи пред'явити претензію у зв'язку з відхиленням від умов договору. Це вимагає відповідної уваги до визначення термінів оплати за відвантажену продукцію (роботи, послуги), а також виконання замовлень перед покупцями при укладенні договорів. При цьому не слід застосовувати принцип одностороннього руху, бо відхилення щодо термінів поставки продукції (виконання робіт, послуг) автоматично зумовлюють аналогічні зсуви та оплати за них. Нагромадження інформації в аркушах-розшифровках за тривалий період взаємовідносин дає змогу отримати вичерпну характеристику покупців і замовників, твердо опиратись на достовірну інформацію управлінського обліку про можливість одержання коштів у встановлені терміни, що дуже важливо для реального планування грошових потоків на підприємстві. За даними аркушів-розшифровок можна скласти

узагальнену відомість, що дає змогу аналізувати надходження коштів від замовників (табл. 2.9)

Таблиця 2.9

Відомість контролю погашення заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками

Назва покупців	Сума заборгов., грн.	Дата погашення		Відхилення днів	Примітки
		За графіком (договором)	Фактично		
1	2	3	4	5	6
ПП «Мрія»	1250,00	12.05.17	28.06.17	46	X
Разом	1250,00	X	X	46	X

Для наглядності підсумок за такою відомістю можна подати у вигляді графіка очікуваного і фактичного планування розрахунків з покупцями та замовниками (рис. 2.2)

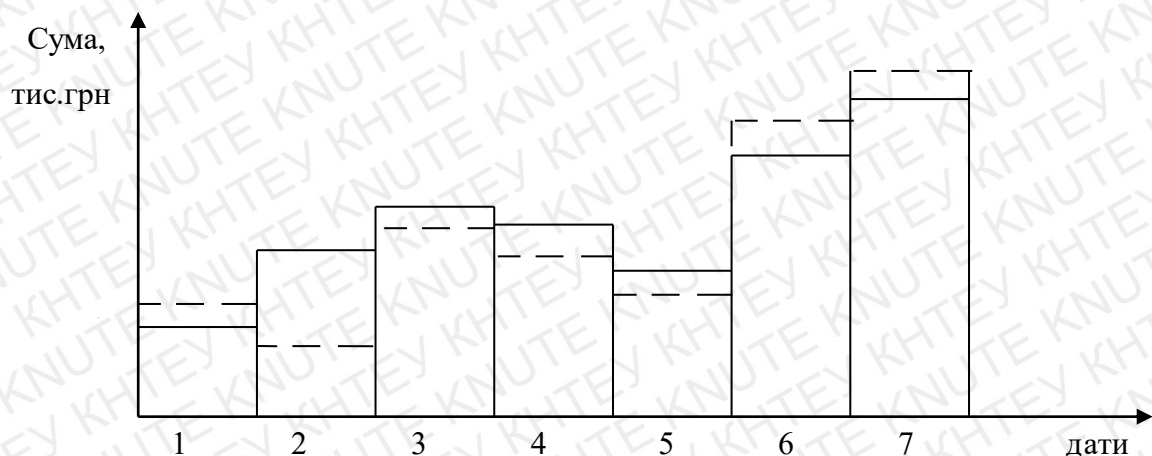

Рис 2.2 Графік планування розрахунків по заборгованостям з покупцями та замовниками

Умовні позначення:

— планові виплати
— фактичні виплати

Залежно від періодичності поставок ві покупців та замовників та технічних можливостей щодо опрацювання інформації на підприємстві, відомість можна складати за більш чи менш тривалі періоди: день, тиждень,

декаду. При цьому, чим коротші будуть такі періоди, тим ціннішою і практично значимішою буде подана в ній інформація.

Безперечно, що збігатися лінії очікуваного і фактичного надходження коштів з покупцям та замовникам можуть тільки в ідеалі. Досягти цього практично навіть при найточніших підрахунках неможливо, оскільки розходження цих ліній залежить не тільки від стану взаємовідносин підприємства з покупцями, а й ряду інших факторів, інколи й непередбачуваних: помилки персоналу, затримка банківських операцій, технічних поломок комунікативної системи, комп'ютерів тощо. Однак значні розходження є сигналом до вивчення їхніх причин, в управлінському обліку менеджерам доводиться оперативного контролювати й аналізувати ряд показників, різних за значимістю. Тому важливо, щоб вони зосереджували увагу на вагомих відхиленнях, а не розпорошували її на другорядні. Саме цій меті підпорядковане графічне зображення очікуваних і фактичних розрахунків з покупцями та замовниками, що забезпечує зосередження уваги менеджерів на значних відхиленнях. Після цього наступним кроком менеджера має бути оцінювання, об'єктивності цього відхилення, виявлення факторів, що його спричинили, усунення їхнього повторення у майбутньому.

Варто наголосити, що сенс у цих графіках є тоді, коли їх виконуються щоденно або в міру потреби, а це можливо при опрацюванні документації в автоматичному режимі на комп'ютерах.

Висновки за розділом 2

Необхідність у обліковій інформації щодо заборгованості вимагає формулювання основних завдань її обліку, в системі управління підприємством, якими є: розкриття інформації про заборгованість у наказі про облікову політику; розробка графіку документообігу для документів, що підтверджують виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості; вибір облікових реєстрів, у яких відображається заборгованість. Розглянутий

стан організації обліку операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» свідчить, що він відповідає вимогам чинного законодавства з цього питання і ведеться із застосуванням типових форм первинних документів зі складанням відповідним бухгалтерських проведення.

2. Належна організація обліку операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями. Розглянуто методику відображення в обліку операцій із постачальниками та підрядниками в системі рахунків бухгалтерського на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ», що сприяє підвищенню інформативної функції бухгалтерського обліку.

3. Заборгованість за операціями із постачальниками та підрядниками відображається у Балансі (Звіті про фінансовий стан) (форма № 1). У сукупності з Балансом та Звітом про фінансовий стан, Звіт про рух грошових коштів має давати повне уявлення про рух коштів та їх еквівалентів між датами фінансової звітності.

4. Для поглиблення інформативності в управлінському обліку, потрібні дані не тільки про дату виникнення заборгованості, а й про договірний термін її погашення, фактичне витрачання коштів за операціями із постачальниками та підрядниками. З цією метою запропоновано використати Відомість контролю за надходженням коштів від замовників.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ПІДРЯДНИКАМИ НА ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

3.1. Напрями удосконалення обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Недоліки у фінансовому та управлінському обліку операцій з постачальниками та підрядниками або відсутність управлінського обліку на підприємстві призводить до виникнення заборгованостей та несвоєчасного погашення боргів. Однак, це лиш одна з існуючих проблем в обліку та оподаткуванні розрахунків з постачальниками та підрядниками. Так зване технічне банкрутство підприємства, що виникає в наслідок значного перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською. Це сприяє виведенню коштів з обороту та неспроможністю сплати боргів кредиторської заборгованості. Виникнення проблем оподаткування імпорتنих операцій виникають у зв'язку з відмінностями у визначені мети бухгалтерського й податкового обліку [].

Бухгалтерський облік має за мету надати користувачам інформацію для прийняття рішень, для виявлення фінансового стану підприємства та результатів діяльності, а податковий для визначення податкового зобов'язання підприємства.

Основними завданнями обліку процесу придбання є:

- правильне і своєчасне встановлення обсягу необхідних оборотних і необоротних активів;
- виявлення всіх витрат, пов'язаних із заготівлею засобів та предметів праці;

- визначення фактичної собівартості придбаних засобів та предметів праці;
- визначення результатів постачальницької діяльності, облік розрахунків з постачальниками за придбані цінності.

Управлінський облік це важлива складова ведення бізнесу, яка дозволяє бачити реальну картину стану підприємства, отримувати достовірні оперативні дані. При цьому чим менше інформація, що міститься в фінансовому обліку, відображає реальний стан в оперативному розрізі, тим важливішою є роль управлінського обліку у прийнятті рішень. Зазначене доводить необхідність наступних дій:

- управління операціями з постачальниками та підрядниками вимагає планування дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта міжнародного бізнесу з приділенням посиленої уваги термінам відстрочки платежів;
- для ефективної роботи з постачальниками та підрядниками важливим в даному напрямку є класифікація дебіторів та кредиторів за категоріями та встановлення для них окремих термінів розрахунків вказаних у договорах.

На практиці, з точки зору організації розрахунків з постачальниками та підрядниками, до причин значних заборгованостей підприємства належать недостатній рівень кваліфікації бухгалтерів, недбалість працівників, шахрайство та зловживання службовими повноваженнями. Такі небажані результати можна попередити превентивним контролем, запровадженням системи оцінки із заборгованостями, посиленням роботи по переддоговірним перевіркам майбутніх контрагентів.

Для системи постачання характерна не лише наявність зв'язків і відносин між етапами, що включають в себе процедури закупівлі, доставки, приймання, зберігання і передпродажної підготовки продукції, а й відображення їх в обліку та фінансовій звітності, виконання відповідних

податкових розрахунків. Всі названі операції регулюються нормативно-правовою базою.

Закупівлі компанії здійснюють відповідно договору купівлі-продажу. За цим договором одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму. Згідно з частиною першою ст. 664 Цивільного Кодексу України обов'язок продавця передати товар покупцеві вважається виконаним у момент:

- вручення товару покупцеві, якщо договором встановлено обов'язок продавця доставити товар;
- надання товару в розпорядження покупця, якщо товар має бути передано покупцеві за місце знаходженням товару [6].

Важливим моментом є доставка, що здійснюється за договором поставки та регулюється ст. 712 Цивільного кодексу України. Продавець (постачальник), який здійснює підприємницьку діяльність, зобов'язується передати в установлений строк (строки) товар у власність покупця для використання його у підприємницькій діяльності або в інших цілях, не пов'язаних з особистим, сімейним, домашнім або іншим подібним використанням, а покупець зобов'язується прийняти товар і сплатити за нього певну грошову суму [6]. До договору поставки застосовуються загальні положення про купівлю-продаж, якщо інше не встановлено договором, законом або не впливає з характеру відносин сторін.

За результатами проведеного дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками надано наступні пропозиції щодо його вдосконалення на на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»:

- своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням поточної дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності

підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;

- винаходити можливості збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику непогашення заборгованості;

- контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями. В умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально одержує лише частину вартості виконаних робіт. Тому необхідно розширити систему авансових платежів;

- своєчасно виявляти недопустимі види заборгованості, до яких, в першу чергу, відносяться прострочена заборгованість понад три місяці.

3.2. Заходи удосконалення обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»

Успішний розвиток господарюючого суб'єкта в сучасних ринкових умовах значною мірою залежить від активної його співпраці з юридичними та фізичними особами, що виступають в якості ділових партнерів – контрагентів підприємства. Оцінити взаємовідносини з партнерами, а також доцільність окремих угод досить складно, однак простежити тривалий ланцюг продажу та закупівлі кожного товару в розрізі постачальників та покупців можливо у мовах комп'ютерних технологій. Однак, задача ускладнюється тим, що партнер одночасно може бути і постачальником, і покупцем. За цих умов з'ясування таких питань, як заборгованість партнера, прострочені платежі, рентабельність окремих товарів та ін., може дати несподівану та дуже корисну інформацію, швидкість та достовірність якої забезпечить комп'ютеризація обліку.

З метою удосконалення обліку та оподаткування операцій із

постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» в умовах автоматизації, пропонується здійснити наступні заходи:

- створити інформаційну базу поточної кредиторської та дебіторської заборгованості учасників розрахунків;
- звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості;
- провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості;
- вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

Підтримуємо пропозицію А. В. Киян, який запропонував приклад аналітичної таблиці, в якій відображається прострочена заборговність в розрізі постачальників та рахунків.(табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Відомість розрахунків із постачальниками та підрядниками

№	Поста- чаль- ник	Номер рахунк у до сплати, дата	Термін оплати, дні	Відстроче- на забор- гованість, термін, дні				Прострочена заборгованість, термін рік, квартал (місяць), дні																Сума оплати з ПДВ, грн	Сальдо по рахунку за місяць	Сальдо по рахунку на кінець дня	Дата оплати
	Назв а ТМ Ц	Сума з ПДВ, грн		2020 рік				2020 рік				2020 рік				2020рік											
				I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV								
	2	3																		5	6	7	8				
Всього																											

Джерело: складено за [10, с. 77].

Відомість розрахунків із постачальниками та підрядниками створена для контролю простроченої кредиторської заборгованості. А також дозволить своєчасно виявити та погасити заборгованість підприємства перед постачальниками та підрядниками.

Реалізація наданих пропозицій з організації управлінського обліку операцій з постачальниками та підрядниками сприяє зміцненню договірної і розрахункової дисципліни, виконанню зобов'язань щодо погашення заборгованості в заданому асортименті і якості, підвищенню відповідальності за дотримання платіжної дисципліни, скороченню дебіторської та кредиторської заборгованості, прискоренню оборотності обігових коштів а, відтак, поліпшенню фінансового стану підприємства.

Для управління заборгованістю, яка виникає за розрахунками з постачальниками та підрядниками підприємство повинно сформувати кредитну політику, яка включає в себе такі елементи:

- 1) стандарти кредитоспроможності покупців;
- 2) період кредитування;
- 3) політику стягнення заборгованості;
- 4) різноманітні пільги, що надаються за більш швидкі платежі.

З метою удосконалення обліку дебіторської заборгованості, при її автоматизації, пропонується здійснити наступні заходи:

- створити інформаційну базу кредиторської та дебіторської заборгованості учасників розрахунків;
- звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання і знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості;
- провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості;
- вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

В сучасному програмному забезпеченні, присутньому на національному ринку, реалізовані функції обліку операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА

ГІПЕРМАРКЕТ» з можливістю формування відповідних первинних документів, інвентаризації, оцінки, відображення на рахунках обліку та у фінансовій звітності.

Актуальним напрямком подальшого удосконалення програмного забезпечення є інтеграція комунікаційних та мережевих технологій. Інтеграційні процеси забезпечують формування спільного інформаційного середовища на мікро- та макрорівнях, доступ до якого матимуть внутрішні та зовнішні користувачі облікової інформації. В сучасні програмні продукти для автоматизації обліку доцільно інтегрувати функцію інформаційного обміну з єдиною базою даних контрагентів. Інформаційну модель інтегрованої бази даних, в якій міститься інформація про контрагентів, наявність договірних відносин, стан заборгованості за операціями із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» та порядок її погашення можна реалізувати через єдину базу даних, яка виступає в ролі інформаційного простору електронної взаємодії усіх учасників ринку фінансових операцій. Це сприятиме інформаційному обміну між постачальниками, покупцями, банківськими установами, юридичними та факторинговими організаціями, державними органами фіскальної служби та статистики, а також своєчасним комунікаціям з метою оптимізації розміру дебіторської заборгованості та недопущення прострочення термінів її погашення.

Висновки за розділом 3

За результатами проведеного дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками надано наступні пропозиції щодо його вдосконалення на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»: своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням поточної дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій

стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування; винаходити можливості збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику непогашення заборгованості; контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями. В умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально одержує лише частину вартості виконаних робіт. Тому необхідно розширити систему авансових платежів; своєчасно виявляти недопустимі види заборгованості, до яких, в першу чергу, відносяться прострочена заборгованість понад три місяці.

Управління операціями з постачальниками та підрядниками вимагає планування дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта міжнародного бізнесу з приділенням посиленої уваги термінам відстрочки платежів. Для управління заборгованістю, яка виникає за розрахунками з постачальниками та підрядниками підприємство повинно сформувати кредитну політику, яка включає в себе такі елементи: стандарти кредитоспроможності покупців; період кредитування; політику стягнення заборгованості; різноманітні пільги, що надаються за більш швидкі платежі.

Для поглиблення інформативності в обліку операцій із постачальниками та підрядниками запропоновано Відомість розрахунків із постачальниками та підрядниками створена для контролю простроченої кредиторської заборгованості, що також дозволить своєчасно виявити та погасити заборгованість підприємства перед постачальниками та підрядниками.

Для удосконалення обліку заборгованості, при її автоматизації, необхідно: створити інформаційну базу заборгованості учасників розрахунків; звірити в електронній формі взаємні вимоги та зобов'язання й знайти найбільш раціональні способи погашення взаємної заборгованості; провести взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості; вести облік та звітність проведених взаєморозрахунків.

ВИСНОВКИ

Проблеми в обліку операцій з постачальниками та підрядниками мають вагомий вплив на показники діяльності підприємства. Багато вчених розглядають ці проблеми у своїх роботах та наводять шляхи їх покращення. Вирішенню проблем заборгованості, несвоєчасного погашення боргів, ненадійності постачальників, постачання неякісного товару, перевищення допустимої частки втрат від браку, втрата коштів на всіх етапах життєвого циклу товару, викривлення інформації у фінансовій звітності, виникнення податкових боргів, зниження рівня доходу та банкрутства сприятиме створення інформаційної системи фінансового, податкового та управлінського обліку.

Запропоновані напрями удосконалення обліку операцій з постачальниками та підрядниками сприятимуть більш повному та об'єктивному відображенню результатів діяльності у бухгалтерському обліку суб'єкта міжнародного бізнесу, а саме від цього залежить ефективність та оперативність прийняття рішень щодо стратегії і тактики розвитку підприємства.

1. Перспективними напрямками подальших досліджень за даним питанням є розробка методичних підходів щодо визначення оптимальних і допустимих термінів розрахунків з постачальниками та підрядниками. Це сприятиме більш обґрунтованому плануванню та здійсненню план-фактного аналізу діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу.
2. Належна організація обліку операцій із постачальниками та підрядниками на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ» має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями. Розглянуто методику відображення в обліку операцій із постачальниками та підрядниками в системі рахунків бухгалтерського на ТОВ «АШАН

УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ», що сприяє підвищенню інформативної функції бухгалтерського обліку.

3. Заборгованість за операціями із постачальниками та підрядниками відображається у Балансі (Звіті про фінансовий стан) (форма № 1). У сукупності з Балансом та Звітом про фінансовий стан, Звіт про рух грошових коштів має давати повне уявлення про рух коштів та їх еквівалентів між датами фінансової звітності.
4. Для поглиблення інформативності в управлінському обліку, потрібні дані не тільки про дату виникнення заборгованості, а й про договірний термін її погашення, фактичне витрачання коштів за операціями із постачальниками та підрядниками. З цією метою запропоновано використати Відомість контролю за надходженням коштів від замовників.
5. Кредиторська та дебіторська заборгованість, яка виникає в результаті розрахунків з постачальниками та підрядниками, знаходить своє відображення у таких формах звітності підприємства:
 - *фінансовій звітності* – ф.1. Баланс (Звіт про фінансовий стан), ф.2. Звіт про фінансовий результат («Звіт про сукупний дохід»), ф.3 Звіт про рух грошових коштів» та в примітках до фінансової звітності;
 - *податковій звітності* - «Декларація з податку на прибуток», «Декларації з податку на додану вартість», а також поточна у податковий розрахунок за формою №1ДФ;
 - *статистичній звітності* - «Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість». Внаслідок обмеженості бухгалтерського обліку для цілей управління підприємством, складається управлінська звітність.
6. За результатами проведеного дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів обліку та оподаткування операцій із постачальниками та підрядниками надано наступні пропозиції щодо його вдосконалення на на ТОВ «АШАН УКРАЇНА ГІПЕРМАРКЕТ»:

- своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням поточної дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;
- винаходити можливості збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику непогашення заборгованості;
- контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями. В умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально одержує лише частину вартості виконаних робіт. Тому необхідно розширити систему авансових платежів;
- своєчасно виявляти недопустимі види заборгованості, до яких, в першу чергу, відносяться прострочена заборгованість понад три місяці.

7. Управлінський облік це важлива складова ведення бізнесу, яка дозволяє бачити реальну картину стану підприємства, отримувати достовірні оперативні дані. При цьому чим менше інформація, що міститься в фінансовому обліку, відображає реальний стан в оперативному розрізі, тим важливішою є роль управлінського обліку у прийнятті рішень. Зазначене доводить необхідність наступних дій:

- управління операціями з постачальниками та підрядниками вимагає планування дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта міжнародного бізнесу з приділенням посиленої уваги термінам відстрочки платежів;
- для ефективної роботи з постачальниками та підрядниками важливим в даному напрямку є класифікація дебіторів та кредиторів за категоріями та встановлення для них окремих термінів розрахунків вказаних у договорах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артюх О. В., Топольницька Н. Д. Фінансовий контроль податку на додану вартість: питання оптимізації / О. В.Артюх, Н. Д. Топольницька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – № 122 – С. 136-139.
2. Безкоровайна Л. В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці / Л. В. Безкоровайна // Ефективна економіка. – 2016 – С. 59-62.
3. Білик М. Д. Управління кредиторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. - 2010. - № 9. - С. 24-37.
4. Блажко Р. П. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість / Р. П. Блажко // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 2. – С. 116-135.
5. Боярчук Д. Цікаві факти про ПДВ / Д. Боярчук // Популярна економіка: ціна держави. – 2014. – № 26. – С. 1-12.
6. Брінь П. В., Організація оцінки результативності інформаційної системи управління логістичними витратами / П. В. Брінь, О. В. Прохоренко, В. І. Ковшик // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2018. - № 7. - С. 23-30.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – Житомир: «Рута», 2005. – 756 с.
8. Буфатіна, І. Облік дебіторської заборгованості / І. Буфатіна // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – № 52. – С. 41-45.
9. Владика О. Є. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / О. Є. Владика. // Економічні науки. – 2016. – № 12. – 680 с.
10. Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками / Г. В. Власюк // Держава та регіони. – 2009 – № 6 – С. 40-44.

11. Гончарук Р.П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – № 1(59).
12. Горбачова О. М. Облік і аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення / О. М. Горбачова, Л. В. Лахай // Торгівля і ринок. – 2010. – № 30. – Т.2. – С. 392-399.
13. Господарський кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-1>.
14. Грабова Н. М. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: Н. М. Грабова, Ю.Г. Кривоносов. - Київ: А.С.К., 2005. - 416 с.
15. Губачова О.М., С.І. Мельник. Облік у зарубіжних країнах: – Київ: Центр учбової літератури. 2008. – 432 с.
16. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
17. Державна фіскальна служба України: Лист від 19.04.2016 р. N 8809/6/99-99 19-03-02-15. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DFS02699.html.
18. Дугар Т. Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі / Т. Є. Дугар // Економіка і суспільство. – 2016. – № 2. – С. 689-693.
19. Дудоров О. О. Кримінально-правова протидія безпідставному відшкодуванню податку на додану вартість // Національного університету державної податкової служби України. –2008. – № 1(40). – С. 248–256.
20. Дячук О.В., Новодворська В.В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством // Економічні науки. “Облік і фінанси.” –2013. – Т. 10. – № 3. – С. 243–251.
21. Єгарміна В. Д. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування / В. Д. Єгарміна // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 1. – С. 166-176.

22. Єрохін К. Формування і відображення резерву сумнівних боргів у бухгалтерському обліку. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG090615.html.
23. Жолобчук Т. Як визначити сумнівний борг / Т. Жолобчук // Дебет-Кредит. – 2009. – № 28. – С. 27-29.
24. Журавель Г.П. Курс фінансового обліку / П.М. Герасим, Г.П. Журавель, П.Я. Хомин - Київ: Знання, 2007. – 320 с.
25. Замула О. О. , Удосконалення методичного підходу до оцінки рівня і структури інформаційних витрат переробних підприємств / О. О. Замула, О. В. Замула // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2015. - № 2. - С. 161-169.
26. Зубрицька І. Резерв сумнівних боргів – як його показати у балансі / І. Зубрицька // Дебет-Кредит. – 2010. – № 4. – С. 22-27.
27. Іванов Ю.Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування: моногр. / Ю.Б. Іванов. – Харків: ВД “ІНЖЕК”, 2007. – 448 с.
28. Ільяшенко, Н. С. Значення класифікації в управлінні дебіторською заборгованістю на підприємстві [Електронний ресурс] / Н. С. Ільяшенко // Економічний простір. – 2009. – № 27.
29. Інструкція про порядок приймання продукції виробничо-технічного призначення і товарів народного споживання за кількістю: Органи влади СРСР; Інструкція від 15.06.1965 № П-6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va006400-65>.
30. Киян А.В. Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками / А.В. Киян, О.Ф. Ярмолюк // Молодий вчений. – 2015. – № 9(24). – С. 77–80.
31. Кміть В. М. Напрями вдосконалення системи адміністрування ПДВ в Україні / В. М. Кміть, О. І. Оксенюк // Інноваційна економіка – 2012. – № 32. – С. 308–313.

32. Коблянська І. О., Методика обліку і аудиту розрахунків підприємства з постачальниками і підрядниками / І. О. Коблянська, Г. Ю. Коблянська, Ж. В. Гребенчук // Modern economics. - 2017. - № 3. - С. 78-87.
33. Концептуальна основа фінансової звітності; Стандарт, Міжнародний документ, Концепція від 01.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009.
34. Крупка Я.Д. Бухгалтерський облік за національними стандартами: практ. посіб. / Економічна думка, 2010. - 236 с.
35. Кудлаєва Н. В. Економічний зміст та класифікація зобов'язань в господарських процесах суб'єкта господарювання / Н. В. Кудлаєва, А. П. Фльора // Молодий вчений. - 2018. - № 10(2). - С. 830-834
36. Кулій В.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / В. М. Кулій, О. І. Тивончук //. – 2016. – С. 61–63.
37. Мазаракі А.А. Оптова торгівля в Україні : монографія / А.А. Мазаракі, Г.М. Богославець, О.М. Трубей, А.М. Носуліч ; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – С. 66–84.
38. Малишкін О. І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, практика: – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 376 с.
39. Матицина Н.О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю / Н.О. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 12. – С. 38–42.
40. Митний тариф України: Закон України; Тариф від 19.09.2013 № 584-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584%D0%B0-18>.
41. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 (МСБО 32). Фінансові інструменти: подання. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_029.
42. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 (МСБО 37). Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_051.

43. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка. IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015.
44. Невская А. Акт наданих послуг: на яку дату слід складати // Інтерактивна бухгалтерія. – 2013. - № 30. – С. 1 – 3.
45. Новицька Н. В. Алгоритм управління розрахунками з дебіторами та кредиторами на підприємствах торгівлі України / Н. В. Новицька // Бізнес Інформ. - 2012. - № 4. - С. 140-144.
46. Папіріна О. Электронные налоговые накладные и другие НДСовщества // Бухгалтерия. – 2015. – № 1-2. – С. 62-65.
47. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Мінфін України; Наказ, План від 09.12.2011 № 1591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
48. Плахтій Т.Ф., Розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку на основі якісного підходу: монографія / Т. Ф. Плахтій. – Житомир: ТОВ «БукДрук», 2017. – С. 70-99.
49. Погрібна О. П., Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками запасів на агропромислових підприємствах / О. П. Погрібна, В. В. Матвеева-Алексеева // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2013. - № 1(3). - С. 186-192.
50. Податковий кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
51. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.11.2018 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
52. Про встановлення розміру плати за подання скарги: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 291.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291-2016-%D0%BF>.

53. Про ефективне використання державних коштів: Постанова Кабінету Міністрів України; Заходи, Перелік від 11.10.2016 № 710.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2016-%D0%BF>.

54. Про затвердження Змін до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: Мінінфраструктури; Наказ від 03.06.2019 № 413.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0649-19>.

55. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності: Мінфін України; Наказ, Рекомендації від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>.

56. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Мінфін України; Наказ, Положення, Стандарт, Форма, Звіт, Перелік від 07.02.2013 № 73.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

57. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність": Мінфін України; Наказ, Положення, Форма від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

58. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання": Мінфін України; Наказ, Положення від 31.01.2000 № 20.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.

59. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти": Мінфін України; Наказ, Положення від 28.04.2001 № 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>.

60. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку: Мінфін України; Наказ, Положення від 08.10.1999 № 237.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

61. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку: Мінфін України; Наказ, Положення від 20.10.1999 № 246.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

62. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Мінфін України; Наказ, Положення від 24.05.1995 № 88. URL : <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
63. Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 24.02.2016 № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166-2016-%D0%BF>.
64. Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів: Мінстат; Наказ, Форма типового документа від 21.06.1996 № 193. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0193202-96>.
65. Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти: Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 23.04.2014 № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-2014-%D0%BF>.
66. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/l453145>.
67. Проскура К. П. Організація та методичне забезпечення податкового аудиту як елемента податкового контролю / К. П. Проскура // Незалежний аудитор. – 2013. - № 5 (III). – С. 43-48.
68. Ревизюк І.М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками / І.М. Ревизюк, Є.В. Калюга // Економічні науки. – 2013. – № 10 (4). – С. 185–190.
69. Рябець І. Л. Організаційно-правові проблеми відшкодування ПДВ в Україні / І. Л. Рябець // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2010. - № 23. – С. 259-264.
70. Сливка Я.В. Актуальні питання щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками: систематизація підходів / Я.В.Сливка // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 2 (52). – С. 178-182.

71. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: – Київ: КНЕУ, 2006. - 526 с.
72. Сук Л.К. Фінансовий облік: Навч. Посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. — 3-тє вид., переробл. і доповн. — Київ: Знання, 2016. — 663 с.
73. Телін, С. В. Управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання / С. В. Телін // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2011. – № 3. – С. 102-107.
74. Ткаченко В. В. Аналіз впливу податку на додану вартість на економічні результати діяльності підприємств / В. В. Ткаченко //. – 2010. – № 4. – С. 134-132.
75. Ужва А. М., Тімкова О. В. Ефективна модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства. – 2014. – С. 92-95.
76. Фарйон, О. О., Дебіторська та кредиторська заборгованість: контроль та управління як запорука успішного розвитку / О. О. Фарйон, М. Я. Яструбський // –2011. – Вип. 21.4. – С. 276- 282.
77. Феофанов Л.К., Денисов Д.В. Методичні підходи з організації обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 12. – С. 65–68.
78. Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі : монографія / О.В. Фоміна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – С. 59-76.
79. Цивільний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
80. Югас, Е. Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками / Е. Ф. Югас // Економічний університет. – 2011. – С. 17.

ДОДАТКИ

Додаток А

Аналіз підходів визначення сутності операцій з постачальниками та підрядниками

№	Зміст об'єкту управління	Представники наукової школи*
1.	Постачання як система - множина взаємопов'язаних елементів, що включає в себе процедури закупівлі, доставки, приймання, зберігання і передпродажної підготовки продукції.	П.В. Брінь, Н.В. Ширяєва, О.О. Замула, Г.П. Журавель
2.	Постачання - це процес, що містить сукупність операцій, спрямований на забезпечення підприємства предметами та засобами праці, необхідними для здійснення господарської діяльності.	В.Г. Швець, О.М.Виноградова, Л.І.Жидєєва, С.О.Олійник, Т.Ф. Плахтій
3.	Постачання як процес та система	О. І. Тивончук, Н. С. Ільяшенко, О. О. Фарйон

Джерело: складено автором на основі [6; 25; 24; 48; 76; 28]

Переваги та недоліки концепцій постачання

Концепція	Переваги	Недоліки
«Єдиного постачальника» (одиничних постачальників, Single Sourcing)	- цінові поступки з боку конкретного постачальника в обмін на обіцянку здійснювати закупівлі даного товару тільки в нього; - захист фірмового ноу-хау (свого й постачальника) від подальшого поширення; - узагальнення ноу-хау клієнта й постачальника; - можливість перенесення цінових переваг крупносерійних гарантованих закупівель на покупця, з метою становлення фірми-закупівельника таким же ексклюзивним постачальником для роздрібних торговців або кінцевих споживачів; - оптимізація використання власних технологій фірми й завантаження власного устаткування, легко досяжна при взаємодії закупівельника з єдиним постачальником; - досягнуте взаєморозуміння між закупником і даним постачальником, їхня ефективна взаємодія в питаннях маркетингу, логістики й ін.	- ринкова позиція покупця повинна бути значно сильніше позиції постачальника, щоб останній погодився на значні цінові поступки в порівнянні з іншими своїми клієнтами. Інакше постачальника важко схилити до цінових поступок; - ціни продажу по закінченні терміну договору можуть перестати бути конкурентоспроможними; - збільшується ризик збоїв у поставках; - зростає залежність від можливостей єдиного постачальника, особливо якщо частка товарів, що поставляються їм, дорівнює або перевищує 20% у загальному обсязі закупівель фірми;
«Модульного джерела постачання» (Modular Sourcing)	- зменшення власного виробництва й особливо асортиментної роботи відносно комплектації; - скорочення числа постачальників; - освоєння особливостей науково-технічного й адміністративного потенціалу, корпоративної культури й традицій обраних постачальників; - виграш в індивідуалізованому, гнучкому підході до конкретного ексклюзивного постачальника, що дозволяє закупівельнику краще реагувати на будь-які зміни навколишнього ринкового середовища.	- наявність небезпеки по закінченню часу співпраці втратити власне ноу-хау, спеціально розроблене під виробництво модулів; - втрата прямих зв'язків закупівельника з товарними ринками, безліччю недавніх партнерів-постачальників; - процеси створення сукупної вартості й особливо частки витрат живої праці перерозподіляються на сторону фірми-виробника модулів; - конкурентоспроможність закупника прямо залежить від постачальника.
Just-in-time (точно в строк)	- зниження витрат формування і складування запасів; - усунення «вузьких» місць в ланцюгу «постачальник – виробник»; - створення довіри між постачальником та виробником.	- зростання кількості субпостачальників; - збільшення транспортних витрат; - зростання ризику від постачальників.

Джерело: [34]

Додаток В

Характеристика чинної нормативно - правової бази з обліку та оподаткування розрахунків з постачальниками та підрядниками

№ пор.	Нормативний документ	Основні положення	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
1	2	3	4
Кодекси та Закони України:			
1	Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [51].	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.	При обліку операцій з постачальниками та підрядниками, а також при відображенні у фінансовій звітності підприємства.
2	Господарський кодекс України [13]	Встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності. Має на меті забезпечити зростання ділової активності суб'єктів господарювання, розвиток підприємництва і на цій основі підвищення ефективності суспільного виробництва, його соціальну спрямованість відповідно до вимог Конституції України, утвердити суспільний господарський порядок в економічній системі України, сприяти гармонізації її з іншими економічними системами.	Встановлює права споживачі, які перебувають на території України, під час придбання, замовлення або використання товарів (робіт, послуг) з метою задоволення своїх потреб: державний захист своїх прав; гарантований рівень споживання; належну якість товарів; безпеку товарів ; необхідну, доступну та достовірну інформацію про кількість, якість і асортимент товарів; відшкодування збитків, завданих товарами неналежної якості, а також шкоди, заподіяної небезпечними для життя і здоров'я людей товарами (роботами, послугами), у випадках, передбачених законом; звернення до суду та інших уповноважених органів влади за захистом порушених прав або законних інтересів. З метою захисту своїх прав та законних інтересів громадяни можуть об'єднуватися на добровільній основі у громадські організації споживачів.

1	2	3	4
3	Податковий кодекс України: Кодекс [50]	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час адміністрування податків, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.	У процесі постачання визнаємо податковий кредит, як платнику ПДВ, податковий кодекс трактує порядок адміністрування, сплати та відповідальність за порушення.
4	Цивільний кодекс України: Кодекс України [80]	Регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.	Користуємось данної статтею для оформлення договору поставки з постачальниками та підрядниками.
5	Закон України «Про публічні закупівлі» [66]	Спрямований на забезпечення ефективного та прозорого здійснення закупівель, створення конкурентного середовища у сфері публічних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.	Для ознайомлення з правилами державних закупівель.
6	Митний тариф України [40]	Зазначені основні правила інтерпретації УКТЗЕД.	У разі постачання імпортованих товарів, слід володіти інформацією про класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.
7	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [47]	Застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб.	Для обліку операцій з постачальниками на підрядниками.
Положення (станданти) бухгалтерського обліку:			
8	П(С)БО 18 “Будівельні контракти” [59]	Методологічні засади формування підрядниками у бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати, пов'язані з виконанням будівельних контрактів та її розкриття у фінансовій звітності.	Стосується будівельних компаній, які виступають підрядниками. Дане положення використовується для правомірного формування інформації про доходи та витрати у

			бухгалтерському обліку.
--	--	--	-------------------------

Продовження дод.В

1	2	3	4
9	П(С)БО 11 “Зобов’язання” [58]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов’язання та її розкриття у фінансовій звітності.	При виникненні зобов’язань у розрахунках з постачальниками та підрядниками.
10	П(С)БО 9 “Запаси” [60]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.	При визнанні, обліку запасів та відображення їх у фінансовій звітності.
11	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [56]	Визнання і розкриття вимог до складання фінансової звітності	Слід використовувати для правомірного складання фінансової звітності та відображення в ній операцій з постачальниками та підрядниками.
12	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [61]	Встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської та іншої звітності, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, підприємствами, їх об’єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності (надалі - підприємства), установ та організацій, основна діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету (надалі - установи).	Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, як при відвантаженні товару, так і при надходженні.
13	НП(С)БО 25 “Фінансовий звіт суб’єкта малого підприємства” [57]	Встановлює зміст і форму Фінансової звітності малого підприємства в складі Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м) та порядок її заповнення.	Використовуємо при формуванні фінансової звітності малого підприємства.
14	П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [63]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.	При визнанні та оцінці дебіторської заборгованості.
15	Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [51]	Розглядає питання розкриття інформації за статтями <u>балансу (звіту про фінансовий стан)</u> , <u>звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід)</u> , звіту про рух грошових коштів, <u>звіту про власний капітал</u> .	Для визначення методичних основ відображення операцій з постачальниками та підрядниками у фінансовій звітності підприємства.

Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України:			
16	Про встановлення розміру плати за подання скарги [52]	Установлює розмір плати за подання скарги до органу оскарження відповідно до <u>Закону України</u> “Про публічні закупівлі”	Для одержання інформації щодо розміру плати за подання скарги до органу оскарження відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі”
17	Про затвердження Порядку функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків [63]	Цей Порядок визначає вимоги до функціонування електронної системи закупівель, процедуру проведення авторизації електронних майданчиків, умови підключення та випадки відключення електронних майданчиків від електронної системи закупівель, вимоги до електронних майданчиків та відповідальність операторів авторизованих електронних майданчиків.	Для ознайомлення правил роботи з електронними майданчиками, здійснення державних закупівель.
18	Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти [65]	Порядок здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти	Для здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти
19	Про затвердження типових форм первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів [64].	Визначає типові форми первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів.	Для оформлення первинних документів відповідно до чинного законодавства.
20	Про затвердження податкового роз'яснення щодо відповідальності за порушення граничних термінів сплати узгодженого податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств і податку на додану вартість [52]	Роз'яснення щодо відповідальності за порушення граничних термінів сплати узгодженого податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств і податку на додану вартість.	Для вчасної сплати податку на додану вартість.

Закупівля проходить у декілька етапів:

1. Оголосити закупівлю, сформувавши параметри закупівлі та опублікувавши технічні, кваліфікаційні вимоги, вимоги до фінансового забезпечення Учасників.
2. Для оголошення закупівлі Замовник формує та затверджує в Системі оголошення про проведення закупівлі, із зазначенням інформації про предмет, очікувану вартість закупівлі, умови договору, інформації про порядок і умови проведення закупівлі та про строк подання пропозицій, з додатком документації про проведення закупівлі.
3. Постачальники публікують відповідні документи.
4. В зазначений день та час відбуваються торги.
5. За результатами торгів оголошують переможця.

Закупівлі проводяться в цілях вибору постачальників для укладення договорів на поставку товарів (виконання робіт, надання послуг) для потреб Замовника.

Всі закупівлі - відкриті за складом учасників. У відкритих закупівлях вправі взяти участь будь-які Учасники торгів. Всі Користувачі на будь-якому етапі закупівлі мають право знайти і переглянути інформацію про закупівлю.

Огляд спеціальної літератури з питань обліку, оцінювання та оподаткування операцій з постачальниками та підрядниками

№ пор.	Джерело	Використання в роботі для удосконалення обліку, оцінювання та оподаткування
1	2	3
1	Артюх О. В., Топольницька Н. Д. Фінансовий контроль податку на додану вартість: питання оптимізації [1]	У статті розглянуто питання перевірки податку на додану вартість у системі фінансового контролю через призму процесів аудиторської діяльності і державного податкового контролю. Умотивовано, що втілення в життя нового синтезу контролю сприятиме забезпеченню балансу інтересів держави і осіб, що виконують податкові зобов'язання з ПДВ. Впровадження аудиторського контролю ПДВ є актуальним в роботі з постачальниками і підрядниками. Правильність визначення бази оподаткування є невід'ємною частиною ведення фінансової звітності підприємства.
2	Білик М. Д. Управління кредиторською заборгованістю підприємств [3]	Тлумачення дебіторської заборгованості- фінансовий актив, який є контрактивним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства визнається як актив, коли підприємство стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне право отримувати грошові кошти. Управління кредиторської та дебіторської заборгованості можлива за допомогою управлінських звітів наведених у роботі.
3	Безкоровайна Л. В. Особливості бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці [2]	Розглянуті особливості регулювання бухгалтерського обліку дебіторської та кредиторської заборгованості у вітчизняній та міжнародній практиці. Визначено, що на відміну від вітчизняної системи обліку, в якій прийняті окремі стандарти для регулювання обліку дебіторської та кредиторської заборгованості, таких міжнародних стандартів не існує, а регулювання обліку здійснюється різними стандартами. При порівнянні критеріїв визнання дебіторської та кредиторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці обліку виявлені певні відмінності. Дослідження особливостей проведення інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованостей у зарубіжній практиці виявили можливість використання у вітчизняній практиці різних форм актів звірки, що забезпечить точність інформації про заборгованість за результатами інвентаризації. На основі опрацьованої спеціальної літератури сформовані шляхи удосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості.
4	Блажко Р. П. Об'єкт оподаткування податком на додану вартість [4]	У статті аналізуються практичні і теоретичні питання законодавчої регулювання об'єкта оподаткування податком на додану вартість. За результатами автор дає ряд пропозицій для внесення змін до Закону України "Про податок на додану вартість", спрямований на удосконалення механізму нарахування цього податку. Слід володіти зазначеною інформацією для визнання бази оподаткування.

Продовження дод.Е

1	2	3
5	Буфатіна, І. Облік дебіторської заборгованості [8]	Розглядають питання: • сутність, оцінку та класифікацію дебіторської заборгованості; • аналітичний та синтетичний облік дебіторської заборгованості; • особливості обліку сумнівних та безнадійних боргів; • особливості обліку дебіторської заборгованості згідно Податкового Кодексу України; • відмінності та особливості обліку дебіторської заборгованості за національними та міжнародними стандартами обліку; • проблемні питання обліку дебіторської заборгованості та можливі шляхи їх вирішення. Базове підприємство не формує резерв сумнівних боргів, проте при виникненні заборгованостей, що перевищують терміни передбачені, виникає дана потреба.
6	Боярчук Д. Цікаві факти про ПДВ [5]	В Україні податок на додану вартість (ПДВ) є основним джерелом наповнення бюджету. Однак, через свою вагомість, складність адміністрування та, як наслідок, корупційність ПДВ викликає багато нарікань. Проте, незважаючи на його «проблемність» в Україні, альтернатив цьому податку немає, особливо в умовах наших євроінтеграційних прагнень, адже справляння ПДВ є обов'язковою вимогою для усіх країн-членів.
7	Власюк Г. В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками [10]	Розглянуто економічні взаємовідносини та розрахункові операції з постачальниками і підрядниками, проблемні питання щодо їх сутності, а також запропоновано нові підходи щодо вдосконалення обліку. Рекомендації Власюка Г. В., щодо вдосконалення бухгалтерського обліку з постачальниками використовуємо у роботі, шляхом сторення позабалансового рахунку 01"Кредиторська заборгованість"
8	Горбачова, О. М. Облік і аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення [12]	Робота присвячена систематизації основних напрямків обліку дебіторської заборгованості в межах системи управління з урахуванням специфіки залізничної галузі. Особливості обліку дебіторської заборгованості притаманні покупцям залізничної галузі.
9	Гончарук Р.П. Сутність та класифікація кредиторської заборгованості: колізії наукових підходів [11]	Розкрито проблеми та особливості організації обліку, аналізу й аудиту розрахунків із кредиторами та дебіторами підприємства. Досліджено засади ефективної взаємодії обліку, аналізу та аудиту на підприємстві. Запропоновано шляхи ефективної організації обліку, аналізу та аудиту розрахунків, пов'язаних із дебіторською та кредиторською заборгованостями.
10	Мазаракі А.А. Оптова торгівля в Україні [37]	Розглянуто систему показників розвитку суб'єктів оптової торгівлі на товарному ринку.
11	Фоміна О.В. Управлінський облік у торгівлі [78]	Використані рекомендації щодо етапів встановлення управлінського обліку на підприємстві.

Продовження дод.Е

1	2	3
12	Дугар Т. Є. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі [18]	У статті розглянуто податковий облік податку на додану вартість та порядок визнання податкового зобов'язання та податкового кредиту згідно з нововведеннями, які вступили в дію з 1 січня 2015 р. Розглянуто зміни, які внесені до порядку застосування спеціального режиму для сільськогосподарських товаровиробників із 2016 р., а також окремі аспекти податкового обліку, що стосуються документального оформлення та термінів сплати податку на додану вартість. Ведення бухгалтерського обліку з постачальниками та підрядниками потребує постійного ознайомлення з нововведеннями законодавства.
13	Дудоров О. О. Кримінально-правова протидія безпідставному відшкодуванню податку на додану вартість [19]	У статті досліджено проблеми бюджетного відшкодування податку на додану вартість та запропоновано шляхи його вдосконалення.
14	Дячук О.В., Новодворська В.В. Місце кредиторської заборгованості в системі управління підприємством [20]	Стаття присвячена актуальним питанням управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, що сприяє сталому розвитку суб'єкта господарювання. Проаналізовано трактування основних понять різними науковими діячами. Розглянуто етапи та основні моделі управління кредиторською та дебіторською заборгованістю. Окреслено основні переваги та недоліки заборгованостей для підприємства. На основі статті формулюємо потребу підприємства у контролі за кредиторською заборгованістю та використання управлінських звітів наведених у розділі 3.
15	Єгарміна В. Д. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування» [21]	Податковий контроль, як складова державного управління економікою країни, виконує функцію органів управління, а як завершальна стадія управлінського процесу - це є форма зворотного зв'язку між суб'єктом та об'єктом управління. Як самостійна система, податковий контроль здійснює контрольні процедури, спрямовані на встановлення відхилень у діяльності системи, що контролюється, від заздалегідь визначених параметрів; причин виникнення цих відхилень і шляхів їх усунення, застосовуючи при цьому власні форми і методи для ефективного досягнення поставленої мети.
16	Єрохін, К. Формування і відображення резерву сумнівних боргів у бухгалтерському обліку [22]	Формування і відображення резерву сумнівних боргів у бухгалтерському обліку. При виникненні невпевненості у погашенні заборгованості, рекомендуємо сформувати резерв сумнівних боргів. На сьогоднішній день такої потреби не виникло.
17	Жолобчук, Т. Як визначити сумнівний борг [23]	Облік резерву сумнівних боргів згідно діючого законодавства України.

Продовження дод.Е

1	2	3
18	Зубрицька, І. Резерв сумнівних боргів – як його показати у балансі [26]	Відображення у бухобліку та фінзвітності створення та використання резерву сумнівних боргів.
19	Ільяшенко, Н. С. Значення класифікації в управлінні дебіторською заборгованістю на підприємстві[28]	Значення класифікації в управлінні дебіторською заборгованістю на підприємстві. Для складання управлінських звітів стосовно дебіторської заборгованості підприємства.
20	Іванов Ю.Б. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування [27]	У статті проаналізовано різні наукові підходи до визначення переліку складових елементів податкового механізму. На основі отриманих результатів авторами статті розроблено власний варіант структури податкового механізму. Також визначено місце податкового механізму в процесі управління соціально-економічними відносинами.
21	Кулій В. М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками [36]	З урахуванням опрацьованої інформації наведені шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками у розділі 3.
22	Малишкін О. І. Облік і аудит податків в Україні: теорія, методологія, Практика [38]	Висвітлено теоретичні, методологічні та організаційні аспекти обліку і аудиту податків в Україні.
23	Матицина Н.О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю [39]	Надає тлумачення дебіторської заборгованості - розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку. Наведені способи регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю стосується управлінських рішень, що мають бути прийняті на основі управлінських звітів наведених у розділі 3.
24	Папиріна О. Електронні податкові накладні [46]	Висвітлені зміни до Податкового кодексу України, що стосуються податку на додану вартість (ПДВ), а також дати відповіді на деякі з питань, що виникли у бухгалтерів і керівників підприємств у зв'язку з цими змінами. Зокрема йтиметься про роботу з електронними податковими накладними в системі «М.Е.Дос ІS» в зв'язку з законодавчими нововведеннями, що використовується підприємством
25	Проскура К. П. Організація та методичне забезпечення податкового аудиту як елемента податкового контролю [67]	Описано організацію та методичне забезпечення податкового аудиту як елемента податкового контролю. При виникненні порушення нарахування або сплати податків, слід розглянути можливість використання аудиторських послуг.

Продовження дод.Е

1	2	3
26	Рябець І. Л. Організаційно-правові проблеми відшкодування ПДВ в Україні [69]	Розкриваються основні організаційно-правові проблеми, що сприяють незаконному відшкодуванню податку на додану вартість, розкриті окремі погляди науковців та практиків на дану проблему, шляхи їх вирішення та стан, в якому на сьогодні перебуває законодавство, що регулює питання в цій сфері.
27	Ревизюк І.М. Удосконалення обліку розрахунків з постачальниками [68]	Розглянуто питання необхідного обмеження щодо обліку розрахунків готівкою, запровадження здачі реєстру документів до сплати та удосконалення методики складання звіту. Виходячи з цього пропонуємо впровадження управлінських звітів по розрахункам з постачальниками та підрядниками на базовому підприємстві.
28	Сливка Я.В. Актуальні питання щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками [70]	Розкриті актуальні питання щодо обліку розрахунків з покупцями та замовниками.
29	Ткаченко В. В. Аналіз впливу податку на додану вартість на економічні результати діяльності підприємств [74]	Проаналізовано вплив податку на додану вартість на економічні результати діяльності підприємств.
30	Ужва А. М., Тімкова О. В. Ефективна модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства [75]	Висвітлена роль аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками в управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємства. Обґрунтовано необхідність регулярного проведення аудиту та його вплив на достовірність та повноту інформації про стан розрахунків із кредиторами підприємства за одержані матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги, необхідної внутрішнім та зовнішнім користувачам фінансової звітності для управління та розвитку підприємства.
31	Фарйон, О. О. Дебіторська та кредиторська заборгованість: контроль та управління як запорука успішного розвитку [76]	Розглянуті поняття дебіторської та кредиторської заборгованості. Проаналізовано динаміку, склад та структуру, причини виникнення, строки створення і терміни їх існування та погашення. Окреслено напрями і прийоми управління дебіторською та кредиторською заборгованостями та їх співвідношенням. Розглянуто елементи міжнародної та вітчизняної систем обліку розрахункових операцій. Для складання управлінських звітів та прийняття управлінських рішень.
32	Феофанов Л.К., Денисов Д.В. Методичні підходи з організації обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві [77]	Розглянуті методичні підходи з обліку та аудиту кредиторської заборгованості на підприємстві, їх оцінка, класифікація, умови визнання, методика та організація відповідно до нових вимог господарювання.

Закінчення дод.Е

1	2	3
33	Шапошнікова О. Взаємозв'язок розрахунків і зобов'язань в обліку [78]	Розкритий зміст поняття зобов'язань підприємства. Вказано на необхідність формування досконалої системи бухгалтерського обліку зобов'язань як важливого елемента системи управління. Розглянуто спірні питання щодо віднесення доходів майбутніх періодів та забезпечень до складу поточних зобов'язань.
34	Владика О. Є. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками [9]	Розглянуто економічні взаємовідносини та розрахункові операції з постачальниками і підрядниками, проблемні питання щодо їх сутності, для впровадження нових підходів щодо вдосконалення обліку.
35	Югас, Е. Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками [79]	Висвітлена економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками. За для правильності відображення їх в обліку.

Класифікація дебіторської заборгованості з метою управління підприємством

№	Класифікаційна ознака	Назва	Складові (характеристика)
1	2	3	4
1.	Залежно від господарської діяльності	Необоротний актив	- довгострокова дебіторська заборгованість - відстрочені податкові активи
		Оборотний актив	- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги
			- дебіторська заборгованість за розрахунками
			- інша поточна дебіторська заборгованість
2.	Залежно від забезпеченості	Забезпечена	- векселі отримані - гарантія - застава - порука
		Незабезпечена	уся інша довгострокова і поточна дебіторська заборгованість
3	Залежно від масштабності розрахунків	Внутрішні розрахунки	- з працівниками за авансами виданими - з власниками
		Зовнішні розрахунки	- з покупцями і замовниками - з бюджетом та позабюджетними фондами - з постачальниками - за авансами виданими
4	Залежно від суб'єктів (контрагентів)	Мікро рівень	- з вітчизняними покупцями; - зовнішньогосподарська; - внутрішньогосподарська
		Макро рівень	з іноземними покупцями
5	По відношенню до нормального операційного циклу	- виникає під час нормального операційного циклу	поточна
		- не виникає під час нормального операційного циклу	довгострокова
6	Залежно від дотримання договірних засад	Термін погашення не настав	нормальна
		Порушено термін погашення	- сумнівна; - безнадійна
7	Залежно від плановості виникнення	Запланована	- поточна; - довгострокова
		Незапланована	- поточна; - довгострокова
8	За формою погашення	Монетарна	підлягає дисконтуванню
		Немонетарна	не підлягає дисконтуванню
9	Залежно від можливості погашення	Нормальна	імовірність погашення в строк
		Сумнівна	імовірність погашення з запізненням
		Безнадійна	імовірність погашення низька

ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТЕКСТ ПОНЯТТЯ «ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ»

№ з/п	ДЖЕРЕЛО	ВИЗНАЧЕННЯ
1	2	3
1.	Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. - 2013. - № 12. - С. 24-36.	<i>Дебіторська заборгованість</i> – грошові кошти, які підприємство очікує до оплати в результаті виконаних робіт, наданих послуг, реалізованої готової продукції (товарів)
2.	Бланк І.А. Словарь-справочник фінансового менеджера / І.А. Бланк. – К.: “Ника-Центр”, 2012. – 480 с.	<i>Заборгованість дебіторська</i> – частина оборотного капіталу підприємства, що належить компанії, але ще не отримані нею засоби.
3.	Белозерцев В. Щодо товарного кредиту та дебіторської заборгованості на підприємстві / В. Белозерцев // Економіст. - 2013.- №11. - С. 23-28.	Підприємства і особи, які винні даному господарству, називаються його дебіторами, а сама заборгованість - <i>дебіторською</i>
4.	Герман Я.Ю. Облік дебіторської заборгованості: вітчизняний і зарубіжний досвід / Я.Ю. Герман. - Донецьк: ДонНУЕТ. - 2013. – С. 21-26.	<i>Дебіторська заборгованість</i> – сума заборгованості на користь підприємства, представлена фінансовими зобов'язаннями юридичних і фізичних осіб
5.	Домбровська Н.Р. Дебіторська та кредиторська заборгованості: проблеми класифікації / Н.Р. Домбровська // Інноваційна економіка. - 2014. - № 1. - С. 182-187.	<i>Дебіторська заборгованість</i> – сума заборгованості на користь підприємства по здійсненим ним авансовим платежам, наданим кредитам всіх видів та ін.
6.	Іванов Є. О. Класифікація факторів, що впливають на загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства / Є. О. Іванов // Вісник МСУ. - Вип. 1-2. - Т. VIII. - Харків. - 2011. - С. 35-38.	<i>Дебіторська заборгованість</i> – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату
7.	Косата І. А. Деякі проблеми обліку дебіторської заборгованості в Україні / І.А. Косата // Бізнес Інформ. - 2012. - № 12. - С. 242-245.	Підприємства і особи, винні вашому підприємству, називаються дебіторами, а їхня заборгованість вашому підприємству – <i>дебіторською заборгованістю</i>
8.	Моїсеєнко Г.І. Дебіторська заборгованість: сутність та класифікація / Г.І. Моїсеєнко // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2015. – Вип. 29, Ч. 2 : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці. – С. 96-99.	<i>Дебіторська заборгованість</i> – сума боргів, що належать організації від юридичних або фізичних осіб в результаті господарських взаємовідносин з ними.

1	2	3
9.	Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги / Г. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 11. – С. 31–37.	<i>Дебіторською</i> вважається заборгованість, яка виникає в ході взаємовідносин підприємства з економічними агентами (юридичними і фізичними) і належить даному підприємству на певну дату
10.	Чорнобривець М.М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення / М.М. Чорнобривець // Європейські перспективи. - 2017. - № 10. - С. 181-185.	<i>Дебіторська заборгованість</i> включає всі вимоги підприємства до інших юридичних чи фізичних осіб щодо грошей, товарів чи послуг
11.	Югас Е.Ф. Значення дебіторської та кредиторської заборгованостей в умовах ринкових відносин / Е.Ф.Югас, М.В. Машика // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія: Економіка / ред. кол.: В.П. Мікловда, В.І. Ярема, В.О. Приходько та ін. – Ужгород: Видавництво УжНУ "Говерла", 2016. – Вип. 2 (43). – С. 201–205.	<i>Дебіторська заборгованість</i> – це складова оборотного капіталу, яка є вимогами до фізичних або юридичних осіб щодо оплати товарів, робіт, послуг

Додаток 3

Графік документообігу обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

Назва документа	Складання документа		Передавання до подальшої інстанції				Передача в бухгалтерію
	строк	виконавець	куди	кому	мета	коли	
Прибуткова накладна	У момент відвантаження	Постачальники	Покупцеві	Склад	Оприбуткування	Після одержання	Комірник передає разом зі звітом бухгалтеру
Податкова накладна	У момент відвантаження	Постачальники	Покупцеві	Бухгалтерія	Реєстрація	Після одержання	Залишається в бухгалтерії
Акт про виконані роботи, надані послуги	Після виконання робіт, послуг	Підрядники	Замовникові	Відповідальній особі	Приймання робіт, послуг	Після завершення	Відповідальна особа завірений акт передає бухгалтеру
Рахунок	Перед проведенням	Постачальники	Покупцеві	Головному бухгалтеру	Проведення розрахунків	Після укладення	Залишається в бухгалтерії для здійснення
Відомість аналітичного обліку	Упродовж місяця	Бухгалтер	-	-	-	-	Залишається в бухгалтерії для аналізу та узагальнення
Реєстр синтетичного обліку	1-5 числа наступного місяця	Бухгалтер	-	-	-	-	Залишається в бухгалтерії

*Джерело: розроблено автором самостійно

Додаток К

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 631 за 01.09.2018 - 21.05.2019

Визначен дані: БУ (дані бухгалтерського обліку)
Вибір: Контрагенти Долянки "Алісесі ПАТ"

Рахунок Контрагенти	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
Договори						
Документи рахунків з контрагентами						
631			227 157,36	226 936,98	220,38	
Алісесі ПАТ			227 157,36	226 936,98	220,38	
Договір поставки			227 157,36	226 936,98	220,38	
Рахунок на оплату поставальника М -00030716 від 24.10.2018 14:00:43			63 055,82	63 055,82		
Рахунок на оплату поставальника М -00030726 від 5.11.2018 13:55:47			71 293,35	71 293,35		
Рахунок на оплату поставальника М -00030730 від 5.11.2018 13:58:11			71 293,35	71 293,35		
Рахунок на оплату поставальника М -00030111 від 26.02.2019 13:53:27			2 071,20	2 071,20		
Рахунок на оплату поставальника М -00030182 від 04.03.2019 18:00:01			15 903,38	15 903,38		
Рахунок на оплату поставальника М -00030183 від 20.03.2019 15:15:02			2 114,90	2 114,90		
Рахунок на оплату поставальника М -00030262 від 21.05.2019 15:15:02			220,38		220,38	

Рис.М.1. Сукупність інформаційних джерел для оцінки заборгованості за розрахунками з постачальниками та підрядниками у суб'єкта міжнародного бізнесу

